

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ

Карпінська Г.В. к.е.н., с.н.с.

ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України»

Моделювання бізнес-процесу - процес відображення суб'єктивного бачення потоку робіт у вигляді формальної моделі, що складається з взаємопов'язаних операцій. Бізнес-модель - це формалізований (графічний, табличний, текстовий, символний) опис бізнес-процесів, що відображає реально існуючу або передбачувану діяльність підприємства [1]. Метою моделювання є систематизація знань про суб'єкт підприємницької діяльності та його бізнес-процеси в наочній графічній формі з тим, щоб в подальшому дані процеси можна було аналізувати і [вдосконалювати](#). Моделювання бізнес-процесів дозволяє проаналізувати не тільки як працює підприємство в цілому, як воно взаємодіє із зовнішніми організаціями, замовниками та постачальниками, але й як організована діяльність на кожному окремо взятому робочому місці.

Моделювання бізнес-процесів складається з таких етапів [2]:

Визначення процесів і моделі в їх поточному стані («як є»). Щоб впровадити будь-які зміни, необхідно розуміти, як робота протікає в цей час. Для того щоб побачити поточний стан, доведеться зібрати таку інформацію: кордони процесу, ключові елементи, дані про роботу процесу. У результаті, отримуємо модель в стані «як є».

Перегляд моделі «як є» і її аналіз. Для того щоб встановити необхідність зміни процесів, важливо визначити: обмеження, зв'язок і дії в процесі. Тільки після цього модель «як є» сформована остаточно.

Робота над моделлю «як повинно бути». Після аналізу моделі «як є», формується модель «як повинно бути» з урахуванням всіх поліпшень, тобто модель, яку бажано бачити в майбутньому.

Тестування та апробація моделі «як повинно бути». На цьому етапі модель впроваджують в діяльність організації. При необхідності в модель вносять коригувальні зміни.

Удосконалення моделі «як повинно бути». На даному етапі процеси необхідно регулярно переглядати та удосконалювати.

Існує ряд принципів або нотацій, які дозволяють побудувати об'єктивні моделі процесів:

Принцип документування – всі елементи повинні бути зафіксовані в моделі. Необхідно використовувати неповторювані позначення для різних елементів процесу. Від виду моделювання і методів залежить фіксація елементів в моделі.

Принцип декомпозиції – всі складові елементи необхідно деталізувати. Кожен процес має бути представлений набором збудованих ієрархічно елементів.

Принцип несуперечності – всі елементи моделі мають не суперечити один одному і мати однозначне визначення.

Принцип сфокусованості – для кожної моделі є свої аспекти, на які варто загострити увагу. Тому від усіх непотрібних елементів необхідно абстрагуватися або просто відкинути.

Принцип повноти і достатності - головний критерій, який варто розглядати в тому випадку, якщо є ідея включити в модель новий елемент. Перш ніж це робити, не зайвим було б оцінити вплив цього нового елемента на процес. Щоб не ускладнювати модель бізнес-процесу, не варто включати непотрібні елементи.

Існує безліч методів моделювання бізнес-процесів, які можуть містити і текстові, і графічні засоби, за допомогою яких можна побачити основні компоненти процесу, а також визначити параметри і зв'язок елементів. Такі методи моделювання бізнес-процесів, як схема, функціональна блок-схема потоку, схема контролю, Діаграма Ганта, PERT

- діаграми, і IDEF з'явилися з початку 20 століття. Діаграми Ганта були одними з перших в 1900 році, схеми в 1920 р. Функціональна блок-схема потоку і PERT в 1950-х, потоку даних і діаграми IDEF в 1970-х. Термін "моделювання бізнес-процесів" сам по собі був придуманий у 1960-ті роки

в галузі інженерних систем. С. Вільямс в 1967 "Моделювання бізнес-процесів покращує адміністративний контроль". ("Business Process Modeling Improves Administrative Control"). Його ідея полягала в тому, що методи для отримання більш глибокого розуміння фізичних систем управління можуть бути використані аналогічним чином для бізнес-процесів. Близько 1995 були представлені перші програмні візуально-орієнтовані інструменти для моделювання і впровадження бізнес-процесів.

На сьогодні найвідомішими мовами (нотаціями) графічного моделювання бізнес-процесів є UML, ARIS, IDEF, IDEF0, IDEF3 у програмній інтерпретації BPwin, BPMS (Business Process Management System). Основна мета даних систем – здійснювати програмну підтримку концепції процесного управління підприємством. Але найбільш широко використовується метод опису бізнес-процесів - стандарт США IDEF.

Integrated Definition for Function Modeling (IDEF) – включає в себе набір методів для опису різних параметрів процесу. Набір IDEF: IDEF0, IDEF1, IDEF1X, IDEF2, IDEF3, IDEF4, IDEF5. Усі ці методи ґрунтуються на методології Structured Analysis and Design Technique (SADT).

За допомогою методології сімейства IDEF можна ефективно відображати і аналізувати моделі діяльності широкого спектру складних систем в різних розрізах.

До сімейства IDEF відносяться такі стандарти:

– IDEF0 - метод функціонального моделювання, яка за допомогою наочної графічної мови представляється у вигляді набору взаємозалежних функцій;

- IDEF1 - метод моделювання інформаційних потоків усередині системи, що дозволяє відображати і аналізувати їх структуру та взаємозв'язки;
- IDEF1X - метод побудови реляційних структур;
- IDEF2 - метод динамічного моделювання розвитку систем;
- IDEF3 – метод документування процесів, що відбуваються в системі, яка використовується, наприклад, при дослідженні технологічних процесів на підприємствах (за допомогою IDEF3 описуються сценарій та послідовність операцій для кожного процесу);
- IDEF4 - метод побудови об'єктно-орієнтованих систем;
- IDEF5 - метод дослідження складних систем. Найбільш використовувані методи – це IDEF0 і IDEF3. Зокрема: IDEF0 – створює модель функцій процесу. На діаграмі IDEF0 відображається інформація, що стосується дій, що управляють і пристрої, які пов'язані з основними функціями, входу, виходу і основних функцій процесу. IDEF3 - створює модель поведінки процесу. Також поділяється на два методи, один з них створює опис потоку робіт, а другий представляє стан переходу об'єктів.

Flow Chart Diagram (діаграма потоку робіт) – цей метод спеціальними символами графічно зображує дані, обладнання та операції процесу. Великий плюс цього методу – гнучкість. Мета методу – показати логічну послідовність дій процесу.

Data Flow Diagram (діаграма потоку даних) – відображає передачу даних від однієї операції до іншої. Мета DFD – показати, як кожен процес перетворює вхідні дані у вихідні. Також описує процес взаємозв'язку між операціями, за рахунок інформації. DFD дозволяє розбити процес на логічні рівні і виділити у них підрівні.

Role Activity Diagram (діаграма ролей) – моделює групи ролей і їх взаємодію, окремі ролі, а також представляє абстрактний елемент і виконує організаційну функцію. Діаграма ролей показує їх взаємодія.

Unified Modeling Language (UML) – це 9 різних діаграм, які моделюють статичні або динамічні параметри процесів.

Architecture of Integrated Information Systems (ARIS) – це діаграми, в яких є інформація про об'єкти, функції, події, документи, а також встановлені зв'язки певних видів.

В даний час на ринку комп'ютерних технологій для моделювання бізнес-процесів існує достатня кількість спеціальних програм, що дозволяють дослідити діяльність підприємства та будувати бізнес-моделі їх діяльності.

Література

1. Мінеєв Є.І. Моделювання бізнес-процесів [Електронний ресурс] / Мінеєв Є.І Режим доступу до ресурсу: <http://zavantag.com/docs/663/index-1248743.html>.

2. Моделювання бізнес-процесів або історія діаманта.
URL:https://kebeta.agency/article/modelirovanie_biznesprocessov_ili_istoriya_brillianta (дата звернення 23.08.2023р.)

НТБ ОНТУ

66.	Чвортко Л.А., Пуголовко І.С. ВАЖЛИВІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ІНСТРУМЕНТІВ ВЗАЄМОДІЇ ПЛАТНИКА ПОДАТКІВ ТА КОНТРОЛЮЮЧОГО ОРГАНУ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОДАТКОВОГО АУДИТУ.....	239
67.	Чекановська Л.Б., Муха Р.А. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	243
68.	Черкашина Ю.В. ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	247
69.	Шевякова Г.О. ЕФЕКТИВНИЙ САЙТ ТА АКТУАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ ЗАЛУЧЕННЯ ЦІЛЬОВОЇ АУДИТОРІЇ.....	249
70.	Школьний О.О. ФОРМУВАННЯ СТАЛИХ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	252
71.	Басюркіна Н.Й. ЕКОНОМІЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	255
72.	Okulicz-Kozaryn W. STUDY OF POLISH AND UKRAINIAN SCIENTISTS' PUBLICATION ACTIVITY IN THE FIELD OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE.....	259
73.	Петькова О.О., Верхівкер Я.Г. ЕКОНОМІКА АСЕПТИЧНОГО КОНСЕРВУВАННЯ ПЛЮДОВИХ ПЮРЕ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У ТЕХНОЛОГІЇ ХАРЧОВИХ ВИРОБНИЦТВ.....	263
74.	Карпінська Г.В. МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ.....	265
75.	Соколюк К.Ю. РОЛЬ ЛОГІСТИКИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	269
76.	Шалений В.А. АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТ РИЗИКІВ В УМОВАХ СИСТЕМНИХ ЗАГРОЗ.....	272
77.	Мартиросян І.А., Момот В.Ю. СТАН ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	276
78.	Памбук С.А., Шенгелая М.В. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ФРУКТОВО-ЯГІДНИХ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ.....	280